

Список використаної літератури:

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/nikolaj.havronuk/posts/3204981039533579>
2. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>
3. Горбачова І.М. Примусове лікування в кримінальному праві: зарубіжний і вітчизняний досвід регулювання /І.М. Горбачова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». – Випуск 22. Частина 2. Том 3. – Ужгород, 2013 – С. 30-35

Ключові слова: заходи безпеки, конфіскація, спеціальна конфіскація, примусове лікування, опублікування вироку, обмеження прав, вилучення майна.

Ключевые слова: меры безопасности, конфискация, специальная конфискация, принудительное лечение, опубликование приговора, изъятие имущества.

Key words: security measures, confiscation, special confiscation, compulsory treatment, publication of sentence, restriction of rights, confiscation of property.

ГУМЕНЮК ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ: ВПЛИВ НА СВІДОМІСТЬ ТА РОЛЬ У ЖИТТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Запровадження інституту кримінальних проступків є досить нагальним та важливим кроком задля правового забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань.

Завданнями кримінального судочинства є, зокрема, швидке і повне розслідування кримінальних правопорушень, викриття винних та забезпечення правильного застосування кримінального закону. Кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності і жоден невинний не був покараний.

Чинне кримінальне законодавство передбачає поняття та класифікацію злочинів (статті 11 та 12 Кримінального кодексу України (далі – КК України) [1].

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 7279-д прийнятий Верховною Радою України 22 листопада 2018 року, підписаний Президентом України 19 квітня 2019 року та опубліковано в газеті Верховної Ради України – «Голос України» 24 квітня 2019 року [2, 3]. Закон України «Про внесення змін до розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо

спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних злочинів» від 22 листопада 2018 № 2617-VIII (щодо відтермінування часу вступу в дію) передбачає, що інститут кримінальних проступків вводить з 01 липня 2020 року [4].

Вказаним Законом визначено поняття кримінального проступку, його складових, а також пов'язаних із його вчиненням кримінально-правових наслідків, а також посилення відповідальності за керування транспортними засобами в стані алкогольного сп'яніння, яке стало нагальним сьогодні, оскільки смертність в Україні внаслідок дорожньо-транспортних пригод – одна із найбільших у Європі та її кількість стрімко зростає.

Так, згідно з частиною 2 статті 12 КК України (у редакції, що набирає чинності з 01 липня 2020 року) передбачено, що кримінальним проступком є передбачене цим Кодексом діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі.

Розглянемо посилення відповідальності за керування транспортними засобами в стані алкогольного сп'яніння та вплив на суб'єктів правопорушення застосування вже кримінальної відповідальності замість адміністративної.

Вказані зміни, ймовірно, мають свою незавершеність, адже провокуватимуть осіб, які вчинили кримінальний проступок та прагнуть ухилитися від кримінальної відповідальності. Відтак суб'єкти правопорушення намагатимуться застосовувати, зокрема, положення Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) (адміністративну відповідальність) за «відмову особи, яка керує транспортним засобом, від проходження відповідно до встановленого порядку огляду на стан алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або щодо вживання лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції» [5].

Більше того, бажаючи уникнути кримінальної відповідальності за статтею 286-1 КК України (у редакції, що набирає чинності з 01 липня 2020 року) [6] винні особи взагалі можуть частіше вдаватися до втечі від працівників поліції, які намагались їх зупинити, і в результаті таких дій, можливо, частіше створюватимуть аварійні ситуації на дорогах.

Необхідно звернути увагу й на наслідки застосування кримінальної відповідальності та адміністративної відповідальності.

За чинним законодавством України найсуворіша санкція за вживання водієм транспортного засобу після дорожньо-транспортної пригоди за його участю алкоголю, наркотиків, а також лікарських препаратів, виготовлених на їх основі є, зокрема, накладення штрафу на водіїв у розмірі однієї тисячі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або адміністративний арешт на строк п'ятнадцять діб, з позбавленням права керування транспортними засобами на строк три роки [7]. У зв'язку із нововведенням з

01 липня 2020 року – це вже кримінальна відповідальність за вказані вище правопорушення.

Суттєва відмінність між застосуванням кримінальної відповідальності та адміністративної відповідальності є питання їх погашення та наслідки у повсякденному житті, пов'язаних із трудовим законодавством, тощо. Якщо особа, піддана адміністративному стягненню, протягом року з дня закінчення виконання стягнення не вчинила нового адміністративного правопорушення, то ця особа вважається такою, що не була піддана адміністративному стягненню (стаття 39 КУпАП).

На відміну від адміністративної відповідальності, стаття 89 КК України регламентує свої строки погашення судимості. У відповідності до стаття 88 КК України передбачено правові наслідки судимості, за якою особа визнається такою, що має судимість, з дня набрання законної сили обвинувальним вироком і до погашення або зняття судимості. Судимість має правове значення у разі вчинення нового злочину, а також в інших випадках, передбачених законами України. Особи, засуджені за вироком суду без призначення покарання або із звільненням від покарання чи такі, що відбули покарання за діяння, злочинність і караність якого усунута законом, визнаються такими, що не мають судимості.

У постанові Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості» судимість визначається як правовий стан особи, який виникає у зв'язку з її засудженням до кримінального покарання і за перелічених у законі умов тягне настання для неї певних негативних наслідків [8].

Наслідки судимості полягають у таких обмеженнях, зокрема: заборона особам, які мають незняту чи непогашену судимість, обіймати посаду прокурора або слідчого прокуратури, судді, бути адвокатами та нотаріусами); заборона призову на строкову військову службу в мирний час, обмеження у виїзді за кордон громадянина України; збільшення мінімального розміру застави як запобіжного заходу; позбавлення права на отримання деяких пільг, обмеження у здійсненні підприємницької діяльності.

Підсумовуючи викладене, необхідно з обережністю підходити до вказівки в офіційних документах на наявність/відсутність судимості у особи, оскільки наслідки судимості надзвичайно широкі. Одним із аспектів практичного застосування інституту судимості в Україні є вказівка у кримінально-процесуальних документах на наявність/відсутність судимості у певної особи у випадку, коли вона знята чи погашена.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 25-26, ст.131), у редакції від 26.02.2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20190226>.

2. Веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>.
3. Газета Верховної Ради України – «Голос України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.golos.com.ua/article/316343>.
4. Закон України «Про внесення змін до розділу II «Перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних злочинів» від 22 листопада 2018 № 2617-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19>.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення (Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X) у редакції з 21.07.2020. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/ed20200701>
6. Кримінальний кодекс України (Кодекс України; Кодекс, Закон від 05.04.2001 № 2341-III) у редакції з 21.07.2020. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/ed20200701>
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення (Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/>
8. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-03>.

Ключові слова: у статті досліджуються запровадження інституту кримінальних проступків та їх вплив на свідомість і роль у житті сучасного суспільства (поняття кримінального правопорушення, кримінальні проступки, гармонізація кримінального закону).

Ключевые слова: в статье исследуются введения института уголовных проступков, их влияние на сознание и роль в жизни современного общества (понятие уголовного проступка, уголовные проступки, гармонизация уголовного закона).

Key words: the article investigates the introduction of the Institute of Criminal Offenses and their impact on the consciousness and role in the life of modern society (the concept of criminal offense, criminal offenses, harmonization of criminal law).

ГУРТОВЕНКО ОЛЕГ ЛЕОНТИЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального права, кандидат юридичних наук, доцент*

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО: SHAKEN, NOT STIRRED?

Shaken, not stirred. Ці слова є однією з двох коронних фраз – «візитних карток» Джеймса Бонда – персонажа, тісно пов'язаного з буттям кримінального права. Наведені слова, адресовані бармену, який виготовляє напій, часто розуміються дослівно і тому неправильно: «збовтаний, а не змішаний (розмішаний)». Ось правильне розуміння: «збовтаний, а не просто змішаний (розмішаний)». Існує чимало припущень з приводу того, чому Джеймс Бонд замовляв саме такий напій. Ось досить популярна версія, яка нам знадобиться навіть безвідносно характеристик її перевірності. Збовтування призводить до більшої